

Oudesluis 21 februari 2023

Namens:

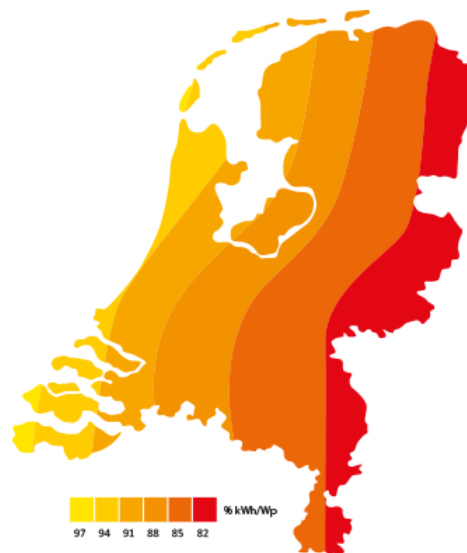

Betreft: Zienswijze beleidsplan grote zonneparken Schagen

Geacht College van burgemeester en wethouders

Wat betreft het voornemende beleid voor grote zonneparken in de gemeente Schagen willen wij graag onze visie en adviezen inbrengen.

De gemeente Schagen behoort tot de gemeenten met het hoogste aantal zon-uren van Nederland en is daarmee een zeer aantrekkelijke regio voor projectontwikkelaars om te investeren in grootschalige zonneparken. Helaas blijkt in de praktijk dat voor projectontwikkelaars “return on investment” de belangrijkste drijfveer. Voor een meer zorgvuldige inpassing van grootschalige zonneparken dient de gemeente Schagen aanvullende regels op te stellen. Hierdoor kan het draagvlak worden vergroot en de maatschappelijke en ecologische voordelen worden benut.

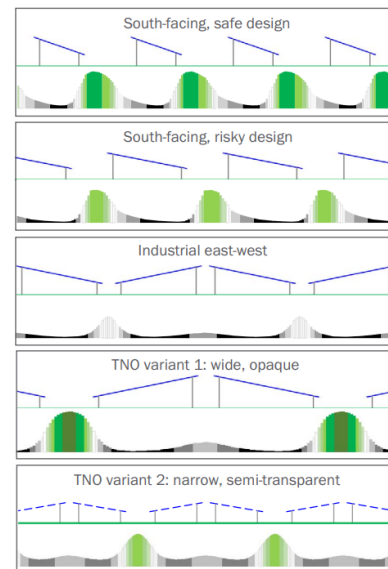

Figuur 1 Zon intensiteit Nederland

Als aanvulling op het omschreven beleid hebben wij de volgende adviezen en suggesties.

Ecologische inpassing

Grote zonneparken hebben een extra impact op de bodemgesteldheid en daarom verdient dit meer aandacht. Om de bodemkwaliteit te borgen in toekomstige zonneparken hebben WUR en TNO een ontwerptoets opgesteld. In het kort komt het erop neer dat er zonneparken zo moeten worden ingericht dat er voldoende licht inval behouden blijft om zodoende de bodemkwaliteit te behouden. Het kan worden bereikt door bepaalde opstellingen wel of niet toe te laten. In het bijgevoegde rapport¹ wordt beschreven hoe één en ander wordt bereikt. In het project EcoCertified Solar Parks, wordt ernaar gestreefd om de toets te integreren met andere richtlijnen voor natuurontwikkeling in een eco-label voor zonneparken. Vooral voor een zoekgebied langs of in de buurt van gevoelige natuur is dit een extra belangrijk onderdeel. De gemeente Schagen zou voor grote zonneparken moeten eisen dat de bodem diversiteit niet mag worden aangetast. De industriële oost-west plaatsing evenals de traditionele zuidelijk geplaatste zonnepanelen zouden op zijn minst als ontoelaatbaar moeten worden bestempeld. Door toepassing van de meest gunstige inpassing is ook van belang om hiermee het maatschappelijke draagvlak te vergroten.

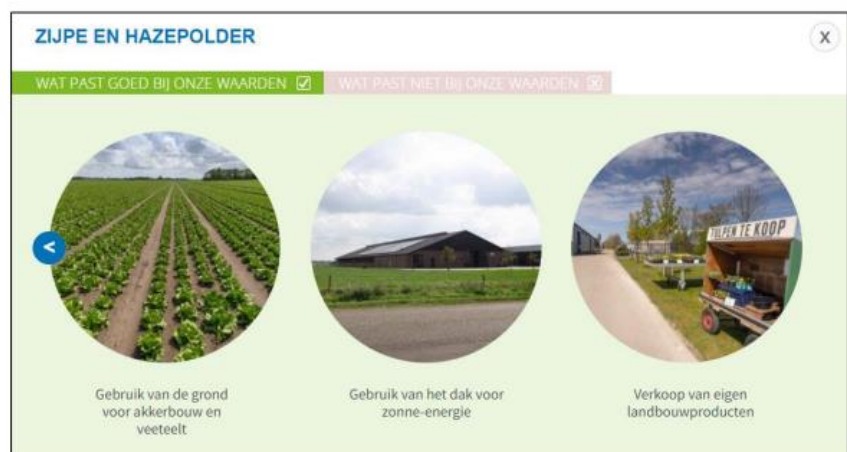
Figuur 2 Invloed van opstelling op bodemgesteldheid

Advies: Stel in de vergunning voor grote zonneparken de eis dat de bodemdiversiteit onaangetast blijft door toepassing van de principes beschreven in het TNO rapport “TOWARDS NATURE INCLUSIVE EAST-WEST ORIENTATED SOLAR PARKS”

Grootschalige zonneparken in relatie tot omgevingsvisie

In de omgevingsvisie Schagen (14-12-2021) wordt beschreven welke waarden en kenmerken voor de Zijpe en Hazepolder belangrijk zijn. In deze visie wordt aangegeven dat het gebruik van grond voor akkerbouw en veeteelt goed past in de Zijpe en zonne-energie past op daken. Deze specifieke waarden voor de Zijpe en Hazepolder zouden moeten worden meegewogen in het beleid voor grootschalige zonneparken. Daarvoor is de visie immers opgesteld!

In de wegging voor kansrijk en minder kansrijke gebieden wordt het deelgebied 10 b dat geheel binnen de Zijpe en Hazepolder ligt als kansrijk gestempeld. Dat is in strijd met de omgevingsvisie Schagen.

Wat past niet bij onze waarden
Figuur 3 Omgevingsvisie Schagen

¹ <https://www.tno.nl/nl/duurzaam/hernieuwbare-elektriciteit/duurzame-zonne-energie-land-water/ontwerp-zonneparken-behoud-natuur/>

Zonneladder

In het voorgestelde beleid voor grote zonneparken is een grove verdeling gemaakt tussen kansrijk en niet kansrijk gebied die zijn geselecteerd uit de RES. Wij missen hierbij het gebied dat zeker kansrijk is vanwege het karakter “langs infrastructuur en braakliggende gronden”. Het gaat om het braakliggende terrein langs de N245. Het gedeelte van de weg dat in het verre verleden is gereserveerd voor een 4-baans verbinding tussen Alkmaar en Schagen.

Voor wat betreft de “kansrijke gebieden” zet deze zeer grove selectie de weg open voor projectontwikkelaars om, in de benoemde kansrijke gebieden, lukraak projecten te ontwikkelen terwijl er een voorkeur zou moeten zijn voor gebieden met minder impact op natuur en leefomgeving. Een hulpmiddel hiervoor is de zogenaamde zonneladder.

Ruwweg zou daarbij onderscheid kunnen worden gemaakt tussen de volgende criteria van aantrekkelijke naar minder aantrekkelijk:

Braakliggende gronden
Gronden in de buurt van of aangrenzend aan industriegebieden
Agrarische gronden nabij windturbines
Gronden langs grote Infrastructuur (geen natuurwaarde)
Agrarische gronden zonder natuurwaarde
Agrarische gronden in de buurt van natuurwaarde en/of cultuurhistorische waarde

Aangewezen zoekgebied is onvoldoende rekening gehouden met natuurwaarden

Het deelgebied 10b dat als kansrijk wordt gestempeld is gesitueerd over een ecologische verbindingszone en deels omsloten door Natuur Network. Het noordelijke deel van het aangemerkte zoekgebied grenst zowel aan de westkant als de noordkant aan het Natuurnetwerk Nederland en bijzonder provinciaal landschap/ vogelweide gebied. Zuidelijk grenst dit aan de ecologische verbindingszone langs de Grote Sloot. Het is beter om een bufferzone (vergelijkbaar met een bufferzone tussen woningen en grote zonneparken) aan te houden tussen een gebied met natuurwaarde en een groot zonnepark. Het deelgebied is gezien deze restricties niet meer dan een versnipperd stukje zoekgebied. Zoals ook aanbevolen in het kader van de zonneladder zou dit deel van deelgebied 10b als “niet kansrijk” moeten worden benoemd.

Figuur 4 Ecologische natuurverbindingszone binnen zoekgebied

Voorstel: Schrap het deelgebied zoals hierboven omschreven uit het beleid voor grote zonneparken of benoem het op zijn minst als “niet kansrijk”.

Certificering

In het voorliggende beleid wordt in het algemeen beschreven over hoe grootschalige zonneparken het beste in het landschap in te passen is. Er wordt weliswaar aangegeven dat de gemeente Schagen nieuwe projecten gaat beoordelen maar niet welke criteria worden gehanteerd. Daarbij wordt vooralsnog geen rekening gehouden met de maatschappelijke weerstand die er ongetwijfeld zal zijn als er vergunningen worden afgegeven waarin geen strenge eisen worden gesteld. Omdat waargenomen wordt dat ten gevolge van te weinig licht onder de dichtgepakte zonnepanelen de grondkwaliteit en biodiversiteit afneemt is hiernaar onderzoek² verricht. Zo wordt gewerkt aan een (eco) certificering voor grootschalige zonnevelden waarin volgens standaarden wordt beoordeeld hoe een bepaald project scoort. Aspecten zoals meerwaarde voor biodiversiteit, voorkomen van schade aan de bodem en maatschappelijk draagvlak zijn onderdelen van een dergelijke certificering.

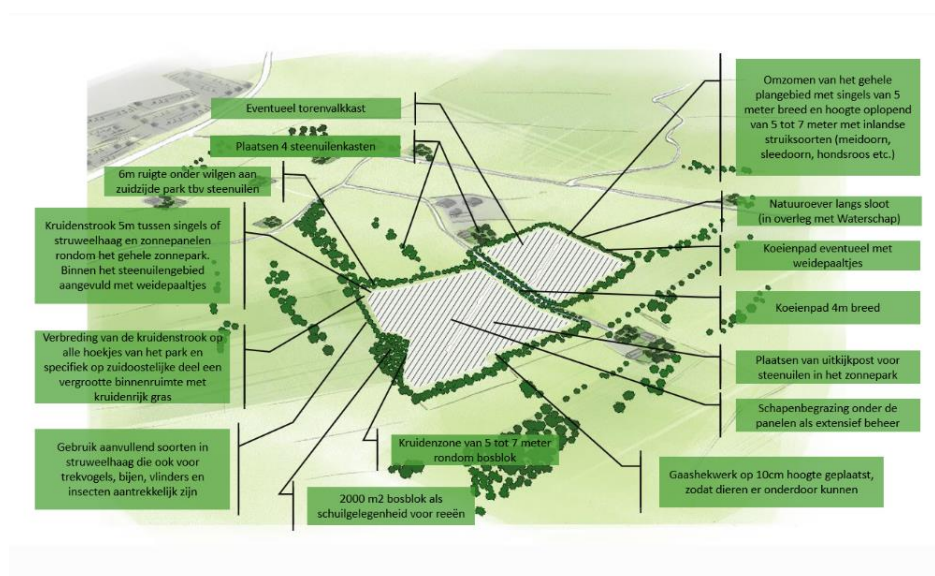
Gezien het gunstige aantal zonuren in de gemeente Schagen kunnen maximale eisen aan deze certificering kunnen worden gesteld.

Groene bufferzone rondom grote zonneparken

Het maatschappelijk draagvlak voor grote Zonneparken staat ook in de gemeente Schagen onder grote druk. Grote zonneparken hebben een industriële uitstraling die niet overeenkomt met het landelijke, natuurlijke en cultuurhistorische karakter van de gemeente Schagen. Een zeer belangrijk aspect voor het vergroten van het maatschappelijk draagvlak is de inpassing in het landschap. We zien nu voorbeelden van zonneparken (langs N245 en langs N9) waarbij hier geen of nauwelijks aandacht voor is. Het park wordt afgescheiden d.m.v. een hekwerk dat het industriële karakter versterkt. Door afscheiding van het zonnepark d.m.v. een groenstrook van minimaal 5 meter breed en 5 meter hoge struweelhaag zal een compleet andere uitstraling worden bereikt. In deze bufferzone kunnen ook andere ecologisch aantrekkelijke ruimtes worden gecreëerd. Speciaal voor grote zonneparken waarbij de panelen hoger worden geplaatst is deze gewenste inpassing nog effectiever! Een voorbeeld van goede inpassing is bijvoorbeeld ³zonnepark Wehl.

Figuur 5 Voorbeeld van goede landschappelijke inpassing d.m.v. groenstroken rondom zonnepark

Advies: Stel aanvullende voorwaarden vast in het zonnebeleid voor verplichte afscheiding van struweel en andere ecologisch verantwoorde elementen.

² <https://groenleven.nl/kennisbank/hoe-zit-het-met-de-biodiversiteit-onder-zonnepanelen/>

³ <https://zonnepark-wehl.nl/ontwerp>

Ruimte tussen woningen, recreatieve bestemmingen en grote zonneparken

In het beleid voor grote zonneparken wordt geen bufferzone genoemd die zou moeten worden aangehouden tussen woningen en grootschalige zonneparken. Het draagvlak voor grote zonneparken zal zonder duidelijk ruime vereiste bufferruimte zeker verder negatief uitpakken.

Wij adviseren een bufferruimte van minimaal 300 meter tussen een bestemming voor wonen of recreatie en grote zonneparken.

Aandacht voor negatieve effecten voor direct omwonenden

Grote Zonneparken hebben een industriële uitstraling die grote impact hebben op de omgeving. Voor directe omwonenden is in het beleid geen aandacht ondanks de negatieve invloed op woon en leefomgeving en verlaagde woningwaarde. Er is weliswaar een mogelijkheid voor het indienen van planschade maar in de praktijk blijkt dit een lange, kostbare en voor omwonenden frustrerende procedure. Het is noodzakelijk om diegene die direct getroffen worden door deze negatieve effecten te compenseren. Hiervoor schiet het gebieds fonds tekort omdat hieruit juist algemene zaken worden bekostigd. Door eerlijke compensatie voor direct omwonenden kan het draagvlak worden vergroot waardoor lange juridische bezwaarprocedures worden voorkomen.

Advies: omschrijf in het beleid voor grote zonneparken wie en hoe gecompenseerd wordt voor de negatieve effecten.

Participatie

In het beleid wordt omschreven dat er wordt gestreefd naar 50% lokaal eigendom. Direct daarna wordt deze wens ontkracht door de mogelijkheid om hiervan af te wijken. De zoekgebieden zijn gesitueerd in het deel van Nederland met de meeste zonuren en daarom zien investeerders hier hun kansen. De geschiedenis leert ons dat investeerders meer aandacht hebben voor rendement dan voor participatie. Daarbij verwijzen wij naar het windplan Wieringermeer waarbij tijdens de ontwikkeling lokaal eigendom werd beloofd maar in de praktijk blijkt dat buitenlandse investeerders en een handjevol boeren die de overwinsten hebben gekregen. Zonder harde eis van 50% lokaal eigendom zal het er toe leiden dat projectontwikkelaars de verantwoordelijkheid om te streven naar 50% lokaal eigendom gaan ontwijken.

Daarom adviseren wij om het “streven naar 50% lokaal eigendom” te wijzigen in “eis van 50% lokaal eigendom”.

Zonne-atollen IJsselmeer (plan van Cor Buitendijk)

Alhoewel het buiten het beleid grote zonneparken van Schagen ligt is er, in een breder perspectief bekeken, meer draagvlak voor het plan voor zonne-atollen in het IJsselmeer⁴. Dit plan heeft een dermate grote opbrengst dat het ruimschoots voldoet aan het doel voor duurzame energie voor Noord-Holland-Noord. Kostbare goede landbouwgronden hoeven ook niet te worden opgeofferd voor grote zonneparken in de gemeente Schagen.

Door te focussen, of op zijn minst dit plan te onderschrijven, kunnen er ook aanvullende eisen ten aanzien van participatie, compensatie en ecologische belangen gesteld worden aan nieuwe grootschalige zonneparken in de gemeente Schagen.

⁴ <https://ijsselmeervereniging.nl/wp-content/uploads/2021/03/Buitendijks-plan.pdf>

